

Treball *de* redacció

Multisales, el *fast-food* del cinema

Text: *Ramon Esteban Pagès*

Fotos: *Jordi S. Carrera*

Exterior dels
multisales Oscar.

L'exhibició del cinema ha experimentat uns canvis radicals en pocs anys. El fenomen, de dimensions universals, ha estat perceptible a les comarques de Girona tan sols des del desembre del 1997, en què va obrir el multicinema Lauren de Girona. La litúrgia de veure una pel·lícula, oficiada fins aleshores de manera exclusiva per un projector, una pantalla i un acomodador que, amb la lot a la mà, et guiava al seient, és en els multisales moderns una qüestió molt menys solemne i sí molt lúdica, en la qual la banda sonora del film s'acompanya del cruixit de les crispetes i els xarrups de la beguda refrescant. La pel·lícula continua sent important, però menys, perquè tenen molt de pes els complements que l'espectador es trobarà al vestíbul.

Ara fa vint anys

El cinema va ser el rei de l'oci dels caps de setmana fins a la dècada dels anys setanta. Aleshores va patir la gran crisi provocada per la popularització del vídeo: un percentatge important dels espectadors fidels a les sales gironines va resultar que no ho eren tant, de fidels, i en lloc de sortir al carrer es van quedar al sofà de casa. Qüestió

de comoditat i, també, d'economia: per menys del preu d'una sola entrada de cinema, tota la família, escarxofada davant del receptor, reia, patia o plorava amb els actors i actrius del moment.

Ara fa vint anys, a les comarques de Girona, els caps de setmana es podia escollir entre vint-i-cinc sales, que suposaven vint-i-set pantalles: a Girona, els Catalunya (en aquells moments, amb només dues sales), el Modern (també dues sales), l'Albèniz, l'Orient, l'Ultònia, el Gran Via i el Coliseum; a Figueres, el Savoy, el Juncària i Las Vegas; a Palamós, l'Arinco; a Platja d'Aro, l'Ivan i l'Avinguda; a Santa Coloma de Farners, el Catalunya i el Fèmina; a Olot, el Núria, el Gridó, l'Ideal, el Colon i el Teatre Principal; a Cassà de la Selva, la Coma; i a la Bisbal, l'Olimpia. La puixança del cinema en format vídeo va obligar els exhibidors a reaccionar. Alguns van tirar la tovallola i d'altres van optar per modernitzar-se.

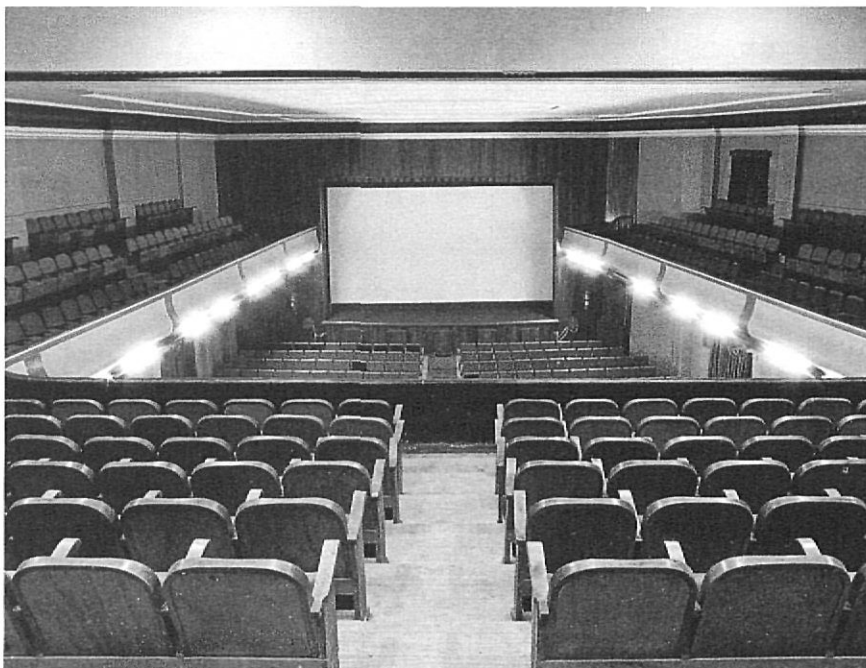
Concentració de pantalles

Si bé en les ciutats petites s'han mantingut la majoria de les sales o, fins i tot, n'han obert de noves, a Girona, Figueres i Olot el panorama s'ha transformat de manera absoluta i s'ha produït —o es produirà a curt termini— una concen-

tració de pantalles en uns pocs complexos. L'oferta ha pujat a seixanta-dues pantalles, situades en vint-i-quatre espais diferents.

A la capital, on ja es comptava amb el precedent tot just insinuat dels Catalunya (tres sales, però de concepció tradicional), un dels exhibidors més potents a nivell estatal, Lauren, va ser l'encarregat d'inaugurar el nou format. El desembre del 1997 estrenava un complex amb nou sales i capacitat per a uns 2.300 espectadors al polígon Mas Xirgu, als afores de la ciutat. Fidel al model que Europa havia importat dels Estats Units una dècada enrere i que des de feia uns cinc anys s'anava imposant a les principals ciutats catalanes i espanyoles, els Lauren van mostrar el camí als projectes que posteriorment s'han materialitzat a la demarcació. Formalment, es tracta d'un edifici de nova planta, més funcional que no pas bonic, amb botigues de menjar a la planta baixa, les sales al pis superior i molt d'aparcament a l'exterior. La parada de les crispetes, a tocar les sales d'exhibició, va esdevenir una icona d'aquests nous santuaris: un estudi publicat l'octubre del 1999 assenyalava que la venda de *popcorn* representava el vint per cent dels ingressos dels multisales, i que quasi la meitat de

El cinema Gran Via
abans de la seva demolició

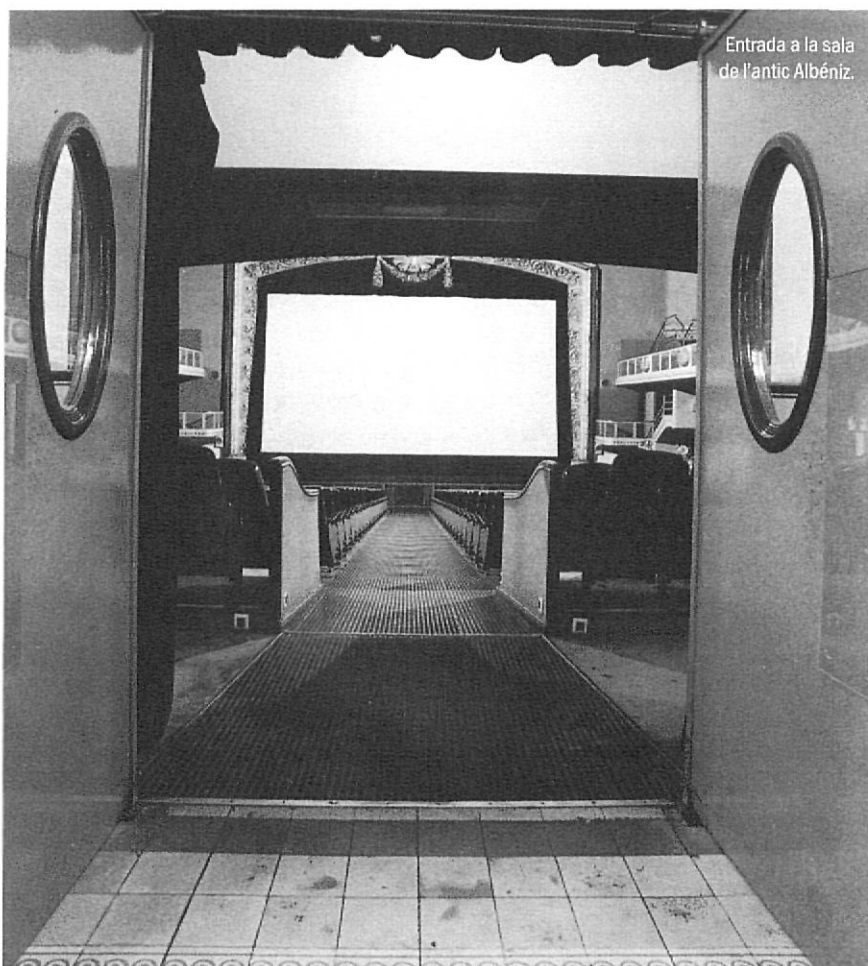
la clientela (exactament, un 48%) en compra. Encara que no hi ha dades disponibles al respecte, és fàcil d'imaginar la importància que deu tenir en el balanç final la facturació dels que fan entrepans, preparen pizzes o subministren caramels, que són els productes que mai falten a l'entorn de les pantalles. Els Lauren van mostrar també que el nou model apostava fort per dos atractius més, en relació amb la majoria dels cinemes tradicionals: d'una banda, la qualitat de la imatge i del so —gràcies a la incorporació dels sistemes més moderns, tendents a embolcallar l'espectador perquè aquest es senti més integrat a la trama—, i de

l'altra, la comoditat dels seients. Això s'aconsegueix amb unes butaques més amples, sovint equipades amb suports per deixar-hi la beguda o el pot de crispetes, i també fent que la sala tingui una

gran inclinació, a fi que la visió de la pantalla sigui més nítida.

A nivell conceptual, el model de multisales respon a la invertebrant carrera consumista que caracteritza la societat del pas del segle XX al XXI. Tot el complex és un aparador llaminer per si mateix i, alhora, una peça —la peça clau— d'una maquinària per distribuir les pel·lícules amb la finalitat que, en pocs dies, les novetats siguin vistes pel major nombre possible d'espectadors. En la vida tan efimera del film-entreteniment, disposar de moltes sales és indispensable.

La competència dels Lauren es va haver de bellugar de pressa. L'octubre del 1998, l'Albéniz, de Girona, va transformar-se en un multisales, encara que molt particular. En lloc d'estar situat als afores de la ciutat —com obliga el model nord-americà— es va obrir allà mateix on havia estat, al bell mig de Girona. Per raons òbvies, arquitectònicament tampoc és ortodox, encara que sí que ho és quant a estètica interior i mentalitat comercial. Les seves deu sales estan complementades per les crispetes, la botiga de caramels i un bar. Com que està al centre, no hi van instal·lar restaurants, circumstància que sembla deixar els Albéniz en inferioritat de condi-

cions respecte dels altres multisales. A favor seu té, en canvi, que els gironins del centre no necessiten agafar el cotxe per anar-hi.

El paradigma del complex de cinema es recupera el desembre del 2000, amb la inauguració dels Òscar: estan als afores, tenen tota una planta dedicada als menjars i el seu aspecte general recorda sobretot el d'un centre comercial. Els seus promotors –la família Agustí, que prèviament va tancar l'Ultònia i els Catalunya– han apostat decididament pel factor comoditat –els seients són amples– i han introduït a Girona les sales de gran inclinació. Una part de la capacitat de les seves onze sales està en grades, de manera que els caps de la fila del davant no molesten en absolut.

A la ciutat de Girona la gran *moguda* dels multisales sembla haver

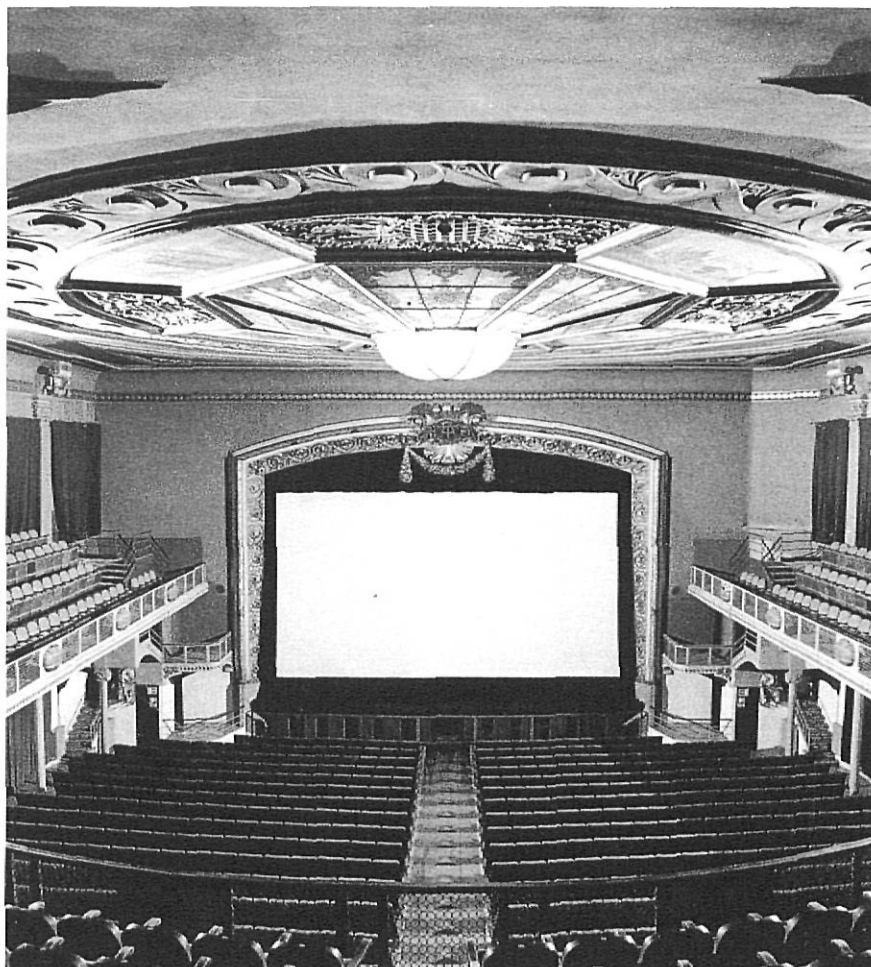
acabat. Queda pendent la reobertura dels ABC Plaça, ara en qualitat d'annex dels Albèniz. En aquests tres anys de revolució han caigut els esmentats Catalunya i Ultònia, però els cinèfils van recuperar el desembre del 2000 el Truffaut, una sala per a les versions originals instal·lada al Modern, que justament havia tancat uns anys bans.

Fora de Girona, continua la revolució

A fora de la capital, la transformació està a mitges. Es dona la singular circumstància que, al costat de flamants multisales, sobreviuen cinemes «de tota la vida», com el Montserrat, de Tossa de Mar; el Montgrí, de Torroella; el Comtal,

El cinema Albèniz,
abans de la seva demolició.

de Ripoll; el Catalunya, de Ribes; el Casal, de Camprodon; el Centre, d'Arbúcies; l'Espinet, d'Anglès; el Savoy, de Figueres; i els Colon, Núria i Gridó, d'Olot. En altres indrets funcionen sales modernitzades, per bé que són de concepció clàssica: la Casa de Cultura, de Llançà; i els Avinguda i Ivan, de Platja d'Aro. A l'estil dels Catalunya de Girona, a Palamós estan obertes les tres sales de l'Arinco i dels Kyton, encara que no es poden considerar uns multicinemes en el sentit dels Lauren, Albèniz i Òscar.

Els multisales de fora de la capital els trobem en tres punts densament poblats: Blanes (deu sales Lauren), Figueres (vuit pantalles dels Cines Figueres) i Roses (un Albèniz en petit, les tres sales dels Cines Roses). En tots aquests casos es compleixen els requisits de l'ortodòxia dels complexos importats dels EUA.

El panorama actual és el d'una demarcació farcida de sales de cinema. Segons dades de principi del 1999, la mitjana espanyola era

de 68 sales per cada milió d'habitants. Ja aleshores —faltava comptar els Òscar, els Lauren de Blanes i els Cines Roses— Girona era de les províncies més densament poblades de pantalles.

Actualitzant les dades, l'índex de les comarques de Girona, amb 550.000 habitants i 62 sales, puja a la xifra de 124 pantalles per milió d'habitants, el doble de la mitjana espanyola.

Aviat s'hi hauran d'afegir les vuit sales projectades a Olot, i potser —encara que és una possibilitat remota— un altre complex a Banyoles.

En el cas garrotxí, la creació del multicinema, que pensen inaugurar per les festes del Tura d'aquest any, comportarà el tancament del Colon, que té mig segle d'història, i que els amos del Núria i el Gridó es plantegin el futur d'aquestes dues sales. Olot ja va perdre als anys 80 les sessions de cinema comercial de l'Ideal

El cinema Modern,
abans del seu tancament.

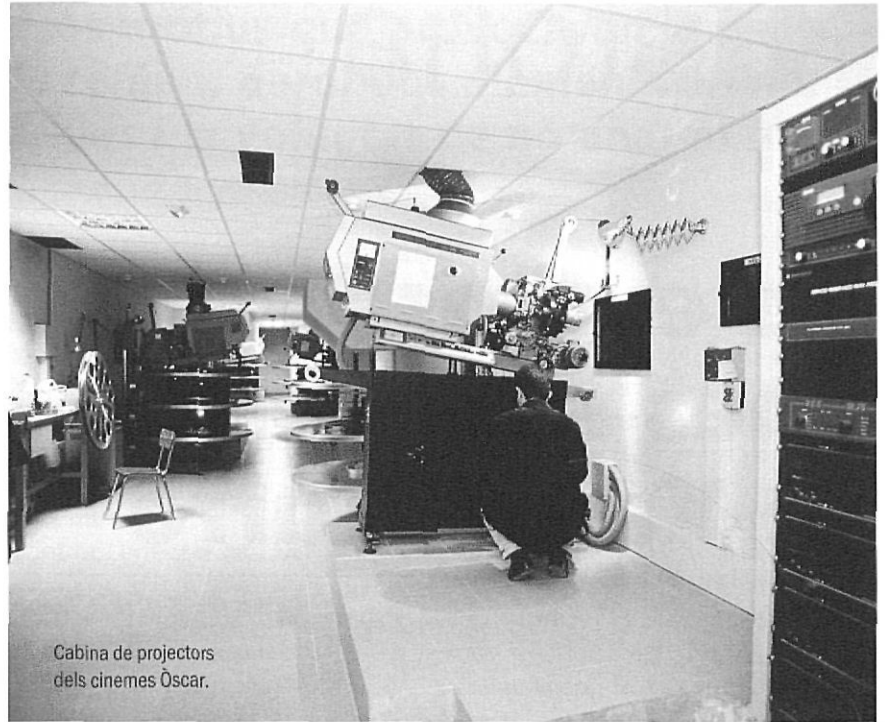

—transformat en un edifici de serveis— i del Teatre Principal.

No és estrany que en el ram parlin de saturació.

Les estadístiques referides a tot l'Estat assenyalen que la gent que va al cinema almenys un cop al mes es limita a la meitat de la població d'entre 15 i 55 anys. El nombre d'espectadors que van tenir les sales de tot Catalunya el 1998 va ser de 26,7 milions, una xifra molt petita si la comparem amb els 72 milions que van passar per les taquilles el 1966, just quan el cinema estava en el seu moment més dolç.

Pel que fa a la ciutat de Girona, fonts del sector, citant dades del 1999, xifren en 1,4 milions els espectadors de les sales locals.

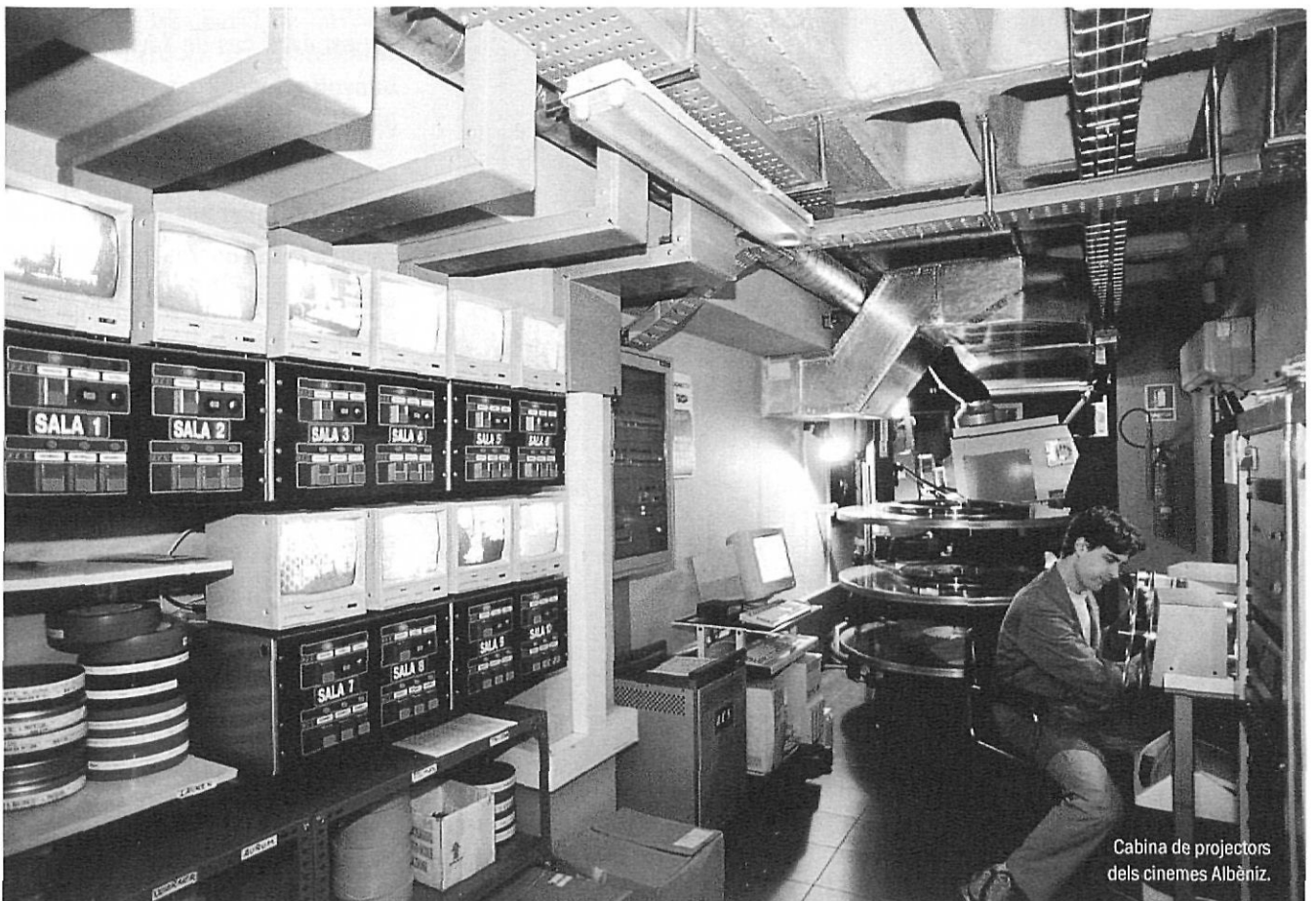

Cabina de projectors dels cinemes Òscar.

Com que es calcula que la clientela potencial és de poc més de 200.000 persones (l'àrea metropolitana i comarques veïnes), cada habitant d'aquesta zona

hauria anat set vegades al cine en un any, un índex situat al llindar del que es considera rendible.

Ramon Esteban Pagès

Cabina de projectors dels cinemes Albèniz.